

TALE

23. februar 2011

J.nr. 2011-0002550

JØP/mep/cho

Beskæftigelsesministerens tale til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål Å - AF (SOU, alm. del), stillet af Mette Frederiksen (S)

Det talte ord gælder

Spørgsmål Å

Ministeren bedes redegøre for, om regeringens udspil til seniorførtidspension indebærer et fuldstændigt fravær af arbejdsprøvning.

Spørgsmål AA

Ministeren bedes redegøre for, hvilke kriterier om nedsat arbejdsevne der vil gælde for tilkendelse af seniorførtidspension (førtidspension og fleksjob til personer med under 5 år til folkepensionsalderen) i forhold til de nugældende kriterier for tilkendelse af førtidspension og fleksjob, herunder om kriterierne bliver lempeligere, og om den nuværende resourceprofil med 12 parametre fastholdes som grundlag for vurderingen.

Spørgsmål AB

Betyder regeringens forslag om seniorførtidspension, at førtidspension og fleksjob til personer med under 5 år til folkepensionsalderen bliver tilkendt, såfremt borgerens praktiserende læge vurderer, at borgeren kan have helbredsmæssigt gavn heraf?

Spørgsmål AC

Ministeren bedes redegøre for, hvad fast track ordningen indebærer for seniorførtidspension, herunder om borgeren kan få oprettet en sag eller ansøge på eget initiativ, eller om borgeren er afhængig af, at en sagsbehandler finder ansøgningen berettiget til oprettelse.

Spørgsmål AD

Ministeren bedes redegøre for, hvordan refusionssatserne, og dermed de økonomiske incitamentter for kommunernes tilkendelse af seniorførtidspension, vil være i forhold til 1. kommunernes udgifter til efterløn, 2. de nugældende regler for refusion af førtidspension og 3. regeringens forslag om at kommunerne får nedsat den statslige refusion for førtidspension til 20 procent.

Spørgsmål AE

Ministeren bedes redegøre for, hvad reglerne om ægtefælleafhængighed betyder for personer, der tilkendes førtidspension efter regeringens forslag om seniorførtidspension, i forhold til hvis de havde modtaget efterløn efter de nugældende regler.

Spørgsmål AF

Hvilke forsørgelsesmuligheder vil en person, der ikke kan komme i betragtning til enten fleksjob eller førtidspension i forbindelse med ansøgning om seniorførtidspension, have?

Svar:

Jeg vil indlede med at sige, at jeg i min tale her i dag har valgt at besvare alle 7 spørgsmål under ét og ikke nødvendigvis i den rækkefølge, de er stillet. Det gør jeg, blandt andet fordi flere af spørgsmålene overlapper hinanden.

Temaet for samrådet i dag er seniorførtidspension. Regeringen har foreslået gradvist at afskaffe efterlønnen og at indføre en seniorførtidspension.

Baggrunden for forslaget er, at udfordringerne for dansk økonomi er vokset på grund af den internationale økonomiske krise. Det underskud på de offentlige finanser og den mangel på arbejdskraft, som vi forudså i 2006, da vi indgik Velfærdsaftalen, er på grund af krisen blevet yderligere forstærket og aktualiseret.

Det er en reel udfordring, og en udfordring regeringen ser med stor alvor på. Derfor har regeringen foreslået en tilbagetrækningsreform, som sammen med Genopretningsaftalen, regeringens forslag til en SU-reform og til en førtidspensionsreform, gør, at vi helt konkret anviser, hvordan vi vil håndtere den finanspolitiske udfordring frem til 2020.

Regeringen vil i april i år komme med en detaljeret 2020-plan, hvorefter regeringen vil indkalde til forhandlinger om en tilbagetrækningsreform, herunder forslaget om seniorførtidspension.

Regeringens forslag til tilbagetrækningsreform består af 3 hovedelementer:

- For det første fremrykker vi Velfærdsaftalen med 5 år, så efterlønsalderen gradvist sættes op fra 2014 og folkepensionsalderen fra 2019.

Det er på grund af den internationale økonomiske krise nødvendigt, at gøre noget tidligere end det blev aftalt i 2006. Vi skal sikre mere arbejdskraft og for at få plads til en fortsat udvikling af velfærden frem mod 2020. Alternativet er en lang årrække med nedskæringer ude på vores plejehjem, børnehaver og skoler.

- For det andet udfaser vi gradvist efterlønnen, således at den er helt afskaffet i 2034. Det betyder, at de danskere, der ved udgangen af 2010 var under 45 år, ikke får nogen efterløn.

I år bruger vi 16 mia. kr. på en efterlønsordning, der betaler sunde og raske mennesker for at forlade arbejdsmarkedet. Det sker, selv om der er brug for deres indsats til at skabe vækst i virksomhederne, undervise vores børn og pleje vores syge. Det mener jeg, er en forkert prioritering.

- Og for det tredje indfører vi seniorførtidspension til nedslidte der ikke kan fortsætte med at arbejde helt frem til folkepensionsalderen.

Jeg vil gerne slå fast, at seniorførtidspension ikke er ny ordning, men en hurtigere vej til de allerede eksisterende ordninger; Fleksjob og førtidspension.

Det betyder, at seniorførtidspensionen som udgangspunkt vil have de samme ydelsessatser, indtægtsregulering, refusion til kommunerne m.v., som gælder for hhv. fleksjob og førtidspension i dag, og som eventuelt må komme til at gælde efter en førtidspensionsreform.

I modsætning til efterlønnen er seniorførtidspension ikke betinget af, at man gennem en lang årrække har betalt til ordningen. Den er heller ikke betinget af, at man betaler for medlemskab af en a-kasse, mens man modtager den.

I dag er det sådan, at der som udgangspunkt først påbegyndes en sag om førtidspension, når alle andre muligheder er afprøvet, og når det er dokumenteret, at personens arbejds-evne ikke kan forbedres, hverken ved behandling, uddannelse, løntilskudsjob eller andre støtteforanstaltninger.

Det betyder, at der for nogle mennesker kan gå lang tid, fra de første gang henvender sig i kommunen for at få hjælp til forsørgelsen, og til der er truffet afgørelse om førtidspension. Det er rimeligt og nødvendigt ikke mindst i forhold til de mange unge, som har psykiske problemer, og som vi skylder at gøre alt for at hjælpe med at få et liv med arbejde.

Regeringens forslag om seniorførtidspension indebærer, at personer som har under 5 år til folkepensionen og som er nedslidte efter et langt arbejdsliv, og derfor ønsker at få tilkendt fleksjob eller førtidspension, skal have behandlet deres sag i løbet af maksimalt 6 måneder.

De får altså mulighed for på eget initiativ at ansøge om seniorførtidspension hos deres kommune.

Det vil fortsat være kommunen, der efter en socialfaglig vurdering træffer afgørelse om, hvorvidt den pågældende er berettiget til seniorførtidspension eller ej.

Ved tilkendelse af seniorfleksjob og seniorførtidspension skal kommunerne fortsat vurdere, om den pågældende har en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen.

Når den socialfaglige vurdering skal foretages for personer, som søger om seniorførtidspension, så skal der lægges større vægt på tilgængelige oplysninger fra egen læge, speciallæger mv. frem for på gentagne arbejdsprøvninger og forsøg på at udvikle arbejdsevnen. Det skal der ud fra den simple kendsgerning, at den pågældende er tæt på folkepensionsalderen og derfor kun har få år tilbage på arbejdsmarkedet.

Vi lemper med andre ord kravet om at udvikle arbejdsevnen og dokumentationen herfor.

Kommunen skal fortsat beskrive og vurdere borgerens ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet. Kommunen skal i den forbindelse anvende de 12 parametre i ressourceprofilen, som i alle andre sager om fleksjob og førtidspension.

De enkelte parametre skal fortsat tillægges den betydning, som det er relevant i den enkelte sag. Det betyder, at der i den enkelte sag foretages en konkret vurdering af, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen.

Derfor er det ikke tilstrækkeligt, at den pågældendes egen læge vurderer, at den pågældende kan have helbredsmæssigt gavn af seniorførtidspension. Men kommunen kan lade oplysninger fra egen læge indgå sammen med øvrige oplysning-

ger om sygdomshistorik m.v. for at belyse, hvorvidt den pågældende er nedslidt og ikke kan arbejde.

Tæt på folkepensionsalderen er der mindre behov for arbejdsprøvning, fordi arbejdsmarkedsperspektivet ganske enkelt er kortere, når man er tæt på folkepensionen.

Formålet med at give beskæftigelsesrettede tilbud inden man eventuel tildeler førtidspension er at opnå et bedre grundlag for at vurdere den pågældendes kræfter, evner og muligheder i forskellige arbejdsfunktioner samt muligheder for at udvikle arbejdsevnen. Arbejdsprøvning kan derfor fortsat være relevant i nogle tilfælde, men ikke i samme omfang som tidligere, da muligheden for at udvikle arbejdsevnen ikke skal afprøves i samme grad for nedslidte, som har ganske kort tid tilbage på arbejdsmarkedet.

Kommer kommunen frem til, at den pågældende, som har ansøgt om seniorførtidspension fortsat kan varetage et arbejde og dermed ikke er berettiget til førtidspension, så er udgangspunktet, at den pågældende forbliver på sit eksisterende forsørgelsesgrundlag.

Såfremt den pågældende ikke er i job vil vedkommende have de muligheder for at få offentlig forsørgelse, som gælder for alle andre, der er arbejdsløse eller syge. Det afhænger af de konkrete forhold, hvorvidt den pågældende kan få arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge eller kontanthjælp.

Ægtefælleafhængigheden på førtidspension har indflydelse på, hvor stor førtidspensionen er for gifte eller enlige, som er på førtidspension.

Efterlønnen er indrettet på en anden måde. Den er en individuel ydelse og afhænger ikke af, om man er gift, men derimod, om man har store pensionsformuer, om man har arbejde og om man har udskudt overgangen til efterløn.

Både førtidspensionen og efterlønnen afhænger til gengæld af, hvilke andre indkomster man har ved siden af.

Hvor meget førtidspensionen bliver påvirket af ægtefællens indtægt afhænger også af ægtefællens arbejdsmarkedsstatus og indtægtsforhold.

Det betyder, at graden af ægtefælleafhængighed er forskellig for forskellige personer, afhængigt af arbejdsforhold og indtægter. I nogle tilfælde vil førtidspensionen være højere end efterlønnen ville have været. I andre tilfælde vil førtidspensionen være lavere, end efterlønnen ville have været efter de nugældende regler.

Helt generelt er det sådan, at de svagest stillede vil få mere i førtidspension end på efterløn. Seniorførtidspension har en mere social profil end efterlønnen og det gik jeg faktisk ud fra af oppositionen også gik ind for.